

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdájában Kezdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronkint 10 kr-ért közöltnék.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak terfogatáért 4 krajczár. Ezenkívül minden beigta társnál 30 krajczár bélyeg-díj fizetendő.

Irányszemlék iparunk érdekében.*

(Vége.)

Egyébiránt fölösleges mérlegelnünk, több vagy kevesebb áldozatba kerül-e az ipar meghonosítása és terjedelme kifejtése. Nekünk ez ipart kell meg teremteni, mert e nélkül tönkremegyünk. Ismételve mondom, mit egy évtizeddel ezelőtt mondtam, legelőször a párisi tárlatról szóló jelentésemben: „A kultúr-állam szerepe nem vállalható el földmívelő ország által. Amannak viseljük költségeit, amannak drága módjára termelünk; hogyan érhetnők be emennek szerény jövedelmével, mely a gabona nyers exportjából kerül?” Száz meg száz milliót fektettünk közlekedési hálózatunkba és helyesen cselekedtünk, mert nélküle annyira sem volnánk földmívelésünkkel, melynek termékei csak ez uton értékesíthetők. A milliók százaival szabályoztuk folyóinkat s hódítottunk tőlük tért ismét csak mezőgazdaságunk érdekében. Ezt is jól tettük, de mindössze sem birtuk odáig vinni, hogy e terjedtebb s mind helyesebben üzött földmívelés jövedelme meg bírjon felelni az állam s a nemzet egyre fokozódó anyagi és szellemi szükségletének. Áldoztunk milliókat és ismét helyesen — a szellemi műveltség emelésére, de ez csak közvetve, a munka termékenyítése által szolgáltatja vissza, bár azután annál biztosabban, e tőkét. Áldozunk hát immár néhány, az előbb felsoroltaknál sokkal csekélyebb számú milliót közvetlenül a termékeny munka fokozására, az iparra, és ennek tökéletesítő hatását rövid idő alatt érezni fogjuk az egész ország színének megváltozásában.

De ha ennyit szoltunk az állam föladatai-

* Keleti Károlynak a „Budapesti Szemle” júniusi füzetében megjelent tanulmányából. Szerk.

A „Székelyföld” tárczája.

Gábor Áron.*

— Julius 2. —

Az ágyuöntő Gábor Áron
Emlékére harag megkondul.
A haragok Eresztvényben
Egykor leszálltak a toronyból.

S dörögtek véres harczmezőkön
Az égből harsogó ércnyelvek,
Csodák történtek ez időkben,
Csodái a honszeretetnek.

A haragokból lettek ágyuk,
Nem üdv, de szent harag szolgál,
Ujjá születve Gábor Áron
Tüzleikétől, honért csatáznai.

Elhagyták pártos angyalokként
Az eget, hűtlenül az Urhoz,
Hűn a földhöz, min toronyuk épült,
És Bemhez s a szent háborúhoz!

Osztván halált, ott törtek együtt
A székely néppel ellenőkre,
Halálos eszmék, Gábor Áron
Ércszelleméből mennydörögve.

S az ágyuk atyját ők kísérték
Gyász-zugással, hogy hős-halált ért...
S toronyukba visszatértek, élve
Fönn istenért, lenn a hazáért.

* A feldolgozott székely hős emlékének megőrzését ezen szép költeményt az „Egyetértés”-ből vesszük át. Szerk.

ról, ne felejtkezzünk meg a társadalomérőlről sem, melytől legalább is annyit követelhetünk s a mely, fájdalom, csak kis részben felelt meg elegendő hivatásának.

Hiába sütkérezünk 1885-ki országos tárlatunk fényes sikerében, ha az ott tapasztaltakat nem tudjuk javunkra fordítani. Hiába áldoz ismét az állam ama tárlat mintegy stabil utódjául tervezett, a városligeti ipar-csarnokban berendezett kereskedelmi múzeumra, ha közönségünk az általa nyújtott tanulságokat nem akarja levonni és saját s a hazai ipar érdekében érvényesíteni. Mindkét intézmény arra való volt, hogy megismertette közönségünkkel, — hogy ne szőlják ezuttal a csak hiúságunkat legyezgető külföldről — mit képes a hazai ipar már is nyújtani, melyek a hézagok és hiányok, melyek betöltésre és kiegészítésre várnak. Amazt közönségünknek kellett volna fölkarolni egész hazafi-hévvél, hogy fogyasztási szükségletét közvetlen ebből fedőzze, míg a hazai kereskedés e cikkeket is árulajstromába szedve, ezeket kínálja — elszokva maga és elszoktatva ügyfeleit Bécs, Berlin és Páristól — a kevésbé tájékozott fogyasztó közönségnek. A hézagokra pedig ipari termelő és iparpártoló hazai vállalkozóink figyelmének kellett volna fordulni, hogy azt is, a mi eddig nem volt, ha kell, külföldi tőke és utmutatás mellett, hazai talajon, ha lehet, hazai nyers anyagból, hazai munkaerővel előállítani iparkodjanak.

Ne mosolyogjunk az annyit ismételtetett „hazai”-n! Magam is utálok a „hazafiság” a nemzetiségnek”-féle phrasissokat. De erős meggyőződésem, hogy bizonyos fokú hazafiság nélkül nem fejleszthetjük, nem nevelhetjük nagygyá, nem biztosíthatjuk a magyar ipar ügyét s általa az ország anyagi fölvirágzását.

De megszólalnak évről-évre,
Siró árva, emlékére,
Ki ágyudörgés után nyugszik
Nyírfák csöndes árnyán letéve.

Ah! fegyverkeznek népek ismét
Acél-szörnyekkel nagy csatákhoz,
S állit a hon száz mesterművét
Ércz óriást, mely pusztulást hoz.

De mindet tul fogja dörögni
E gyarló mű, ha majd megkondul;
A haragok Eresztvényben
Ismét leszállnak a toronyból.

Bartók Lajos.

A vádlott Amor.

Wieland után németből fordította Aphrodite.

Negyedik rész.

(Folytatás.)

Az istenek tehát elhatározták zárt ajtóik mellett votizálni, komoly ítéletet mondandó, s már-már hozzá kezdének komoly feladatukhoz, mire az előcsarnokban zaj és moraj keletkezik és a további teendőket félbeszakítja annak közeledése. Alig nézhetnek utána, honnan és kiktől származik, mert, im, a nagy aranyajtó csikorgó hangot adva szétnyílik és... páronkint lépdel azon be, suhanva, lebegve, csigaléptekkel, Cytherenek vidor, játszi népe Paphosból; a Gratiák, Hebe (Venus) leányai kibontott hajjal, hosszú gyászfátyollal fedezve, mint sirató nők; az Amorettek (szerelem-

sát. Avagy miben is nyilvánul mainap közönségünk részéről a hazafiság? Azzal, hogy megszavazzuk a monarchia biztonsága érdekében a szükséges, bár elég nagy és terhes költségeket, meg a töméntelen katonát, önértékünkben, főmaradásunk érdekében hozunk ugyan áldozatot, de teljesítünk inkább kötelességet. A hadsereg mai szervezete mellett, hol minden fegyverfogható polgár egyuttal katona, a legközelebbi küzdelemben, mely, lehet, létünk fölött talál dönteni, ismét inkább kötelességet fogunk teljesíteni, melynek hű teljesítése mintegy magától értetik. De bármily óriási legyen e küzdelem, hazafiságból eredetnek azt úgy, mint például a 48-49-ki harcokat, a mikor önszántából szállt síkra a nemzet legszentebb érdekei védelmére, azt nem nevezhetjük.

A valódi hazafiság mindig valami önként vállalt, szülőföldjéhez való ragaszkodásból, nagysága és jólléte iránti meleg érzésből keletkezett áldozattal jár. Így fogták föl elődeink a harminczas és negyvenes évek politikai és közgazdasági küzdelmeit. Így kell ezt fölfognunk ma is. Egyelőre nem kíván a hazafiság véráldozatot s a szurony milliói között a kölcsönös félelem látszik minket továbbra is békével biztosítani. De nem vagyunk fölmentve a hazafiság azon gyakorlása alól, melyet a 48-ki események előtt nagy férfaink a közgazdasági téren is kifejtettek. A magyar védegyelet eszméje ma elavult, fölösleges és lehetetlen. De szülőeszméje ma is megbecsülendő. Ne neveljük saját keblünkön az idegent, de ápoljuk a magyart. Ha az ipar virágzása — a mi tagadhatatlan — virágzóvá teszi az országot, mindent el kell követnünk, hogy az föl is virágozzék. Ennek első feltétele, hogy fogyasszuk a hazai terméket s kissé szebb,

istenkék, Amor pajtasai, pártfogoltjai), elbujtatva kámsákba; egy egész menet, valódi képe egy vigjátéknak. A legfőbb istenségek alig állják ki nevetés nélkül. A satyriázt bűnbánatot és homlokuk redőjét még öszöb kell vonniok, hogy tekintélyüket rendben tarthassák. Mi lesz még ebből? — gondolják — bizonyára a kópé ezt a tréfát azért gondolta ki, hogy a büntetést ezáltal kikérülje és meg se jelenjék. — De csalódtak, mert mire a menet a teremben szétgazagzott, tudjátok, ki zárja be a menetet? Nem csoda, ha a jó isteneknek szíve dobogni kezd, mert mindnyájuknak kedvence Cupido. Sem Raphael, sem Guido Reni nem voltak képesek öt szebbé tenni, mint a minő valóban volt és mint a minő most is. Még Zeus is Ganymedet vélte látni benne, mivel Juno asszony szeme még nagyobb lett láttára és még Cybele is sohajtva gondolt Atissára, ám jöllehet rég volt már szerelmes, és Mulciber hol Marsra, hol Bachchusra tekint, vajjon melyikhez hasonló. Így jöttél, oh, Amor, lebegve közénk, és ellenségeidnek bátorsága oda lett első tekintetre. Nem mult-e el Hymennek haragja is? Hisz, ime, Vulcanhoz hajolva, visszalép a trón mellől. Egyedül Minerva áll meg nem illetve és ingatva, mert készült ismételni dicsálatát terolád; azonban Zeus atyus nem engedi szőhoz jutni, mert égő arccal, szemlesütve ismeri el, hogy legyőzetett a legfőbb isten is.

A szerelem-isten a trónhoz lép, s meghajol e félig gyermek, félig férfi; csak arca pirja árulja el, hogy bevallani nem akarja csinait, hasonlóan a kis nymphához, ki sem nem leánya már, sem nem nagy leány még. Mint Venus (a milói) Florenczben, akként süti le szemeit a fin, szoborként állva meg, megadást mutatva. Mégis meghajol.

valamivel olcsóbb, csekély mérvben kényelmesebb megszerezhető holmiért ne forduljunk mindig kifelé.

Kétszáz millió forintot meghalad — mint láttuk — az az összeg, melyet évről évre külföldre fizetünk ipari cikkekért. Ha ennek egyelőre csak felét bírjuk itthon tartani, megtízszereztük vele a magyar ipartermelési képességet, mert minden prosperáló vállalat újabb meg újabb iparágnak s ezer meg ezer iparos munkásnak ad foglalkozást.

Országos tárlatunk megmutatta, mit bírna előállítani a magyar ipar, ha kellően igénybe vétetnék, mégis számos kiváló, jeles iparosunk alig bír megélni idebenn, mert nem képes mostohább viszonyaink között megküzdeni a külföldi versenynyel, mely versenyt saját földieit hoznak, megrendeléseik és vásárlásaik által, nyakára. Itt látom én helyen levőnek a hazafiságot, mely kereskedőinktől kissé több fáradságot és körültekintést, fogyasztóink részéről, kezdetben legalább, némi önmegtagadást kíván.

Ha kereskedőink elszoknának a kényelmes megrendelésektől a külföldön s egy kissé körültekintőnek a hazai ipar piacán s boltjaikat nem idegen árukkal töltve meg, hazait kínálnának a hazai közönségnek, ez csak hamar hozzászoknék emezek várlására. Ha fogyasztóink kissé szorgalmasabban körültekintőnek azon helyeken, ahol a hazai termékkel megismerkedhetnek, nem hiszem izlésüket annyira finnyásnak még a legelőbb-kelő körökben sem, hogy igényeiket itthon is ki nem elégíthetnék.

És ne finnyáskodjunk azon, a szerencsére lelohadt antisemitizmus korában különben is divatját multa észrevétellel, hogy a hazai ipar nagy része különben is „zsidó-portéka”! Vajjon nem érzik-e, a kik ezt hangoztatják, hogy a legszebb és legnemesebb dísz-oklevelet állították ki ezzel éppen zsidóinknak, kik a fölvilágosult magyar nemzet kebelében első és legelőbbekben érték föl észre, hogy ez a tér az, a melyen nemcsak legtöbbet szerezhetnek önmaguknak, hanem legnagyobb szolgálatot tesznek, egy kulturállamban, a hazának is?!

Avagy ki akadályozza elszegényedett gentrynk immár birtok nélküli ivadékát, hogy versenyre keljen ugyanazon téren azokkal, kik munka és élelmesség által lettek helyetők gazdagokká? Az semmi érdem, ha valaki őseitől örökölt vagyon után meg tud élni. Szégyen, ha önhibájából e vagyont elveszte-

getve, csekély ismerettel s többnyire még csekélyebb munkássággal az állam által tartatja el magát valamely véletlen alkalmazásban. Gyöngeség és hibás társadalmi fölfogás, ha az ily birtoktalanná vált egyén még ivadékában is szégyeli az iparos munkát s megvonja mintegy tőle az újból való talpraállás lehetőségét, a vagyonosságnak bár más címe alatt. Erdem ellenben, a ki önjereje, tanulása, munkája által fölküzdi magát, gyermekeit is saját foglalkozásában nevelteti, megállapítja, átörökli czége becsületét, mely lakadatlan és becsületes munka mellett idővel milliókkal rendelkezik és a mely czég fölér sok ezer, fényét veszítette, nemesi czimernél. Valóban a Zsolnayk és Neuschloszok, a Kramerek és Thékek, a Luczenbacherek stb. stb. czégei sokkal többet érnek a Stomfai-család s a proletárok — hogy élő neveket ne említsünk — korhű típusainál.

SZEMLE.

Az új véderőtörvényről, a melyet az őszi ülésszak kezdetén fognak az osztrák és a magyar parlamentek elé terjeszteni, azt írja a „Wiener Tagblatt”, hogy az a véderő-szervezet elvi természetű változtatásának egész sorozatát fogja tartalmazni. A hadsereg létszámának tíz évre való megállapítása ezután eszik s csakis a népesség az a százaléka lesz megállapítva, a melyből a hadsereg hadilétszáma kikerül. E változtatásnak főleg Ausztriában van nagyobb politikai jelentősége, mert a hadsereg létszámának 10 évre való megállapítását oly sarkalatos alaptörvénynek tartották, a melynek megszavazásához a képviselőház kétharmad többsége kívántatott meg, míg ebben az új alakban a véderőtörvény megszavazásához elegendő lesz az egyszerű többség is. A Wiener Tagblatt különben megjegyzi, hogy a német baloldal hangulatából ítélve, az most hozzá járult volna a tíz évre való megállapításhoz és így most a kétharmad többség kétségtelen lett volna.

A kereskedő-iffjak országos kongresszusa folyó hó 7-én és 8-án tartatott meg Kassán. A kongresszust a keresk. miniszter képviselvényében Matlekovics Sándor államtitkár nyitotta meg. Hangsúlyozta, hogy a kormány munkájában a kereskedelmet tartja a legfontosabb tényezőnek, mely hivatva van arra, hogy a magyar ipar fellendüléséhez segítkezzen, nyújtson. „Szabadelvű, hazafias érzelmű kereskedők — így végzé beszédét — hazánk anyagi jólétét nagyban fogják emelni, s mert meg vagyok győződve arról, hogy ezekkel az érzelmeikkel a kereskedő-iffjak lelkiülete szintén megtelt: jelenlegi összejövetelüket szívből üdvözlöm.” A kongresszus megalakulása s a mult évi összejöveteléről szóló jelentés felolvasása után Deil Jenő a házaló-kereskedés káros voltáról beszélt, mely tárgyban határozati javaslatot nyújtott be, mit a kongresszus elfogadott. A javaslat egyik

mat, hogy titeket megkíméljelek a fáradságtól, hogy felettem ítéletet mondjatok. Magam boszullak meg Amoron titeket! Jöjjetek Gratiák, testvéreim, és te, Hebe hugom, ti pajtasok, jöjjetek velem, távozzunk innen oly messzire, hogy a legelőbb szem se fedezzen fel többé minket e tájakon.

Alig hangzott el a végszó a kedves ajkáról, Venus A. . . . e Cytherének könnyű hada a légbe felemelkedék, a gyászleplek lehullanak róla, a Chariták aranyfűrti beboríták szép alakjokat és uszva utánok, lebegtek mind tovább; ruhájuk rózsza- és harmatszine, fénye, a Zephirek által is segítve, emelék fölébb-fölebb őket az égi honba, hol eltávoznak. Az ég kékje szürke színt ölt, örömtelen érzést gerjesztve a hátramaradt szívekben. De mielőtt szem elől eltűnnének, Cupido nyilat kettétörve, a mélységbe dobá, így kiáltva vissza az isteneknek:

— Béke veletek! Sok örömet, gyönyört kívánok nektek. Amoron ne muljék semmi, hogy határtalan béke honoljon köztetek az égen és a földön. Azonban, ti istennők, ne higgyétek azt, hogy Amor félíg teljesít valamit. Azt remélték, hogy mivel balkézre való testvérem köztetek maradt, abban nyertek, ki titeket, büszke szultánok, néha szórakoztat. Azonban, hogy birodalmamat neki átengedjem, tiltja az erkölcsiség és a becsület. Felmentjétek őt azért a dolog alól. Adieu, Hymen!

Igy mond a kedves mosolyagva és eltűnik. Az égiek synodusa ostobán áll és néz utána, mint az előtt.

(Folytatása következik.)

pontja azt ajánlja, hogy a házalási cikkek csak magyar legyen. A kereskedő ügynőkök hatáskörének szabályozása tárgyában szintén javaslat fogadtatott el. A kongresszus továbbá kimondotta, hogy feliratot fog intézni a kormányhoz az iránt, hogy a kereskedő-iffjak a másodfokú egyéves önkéntesség jogosultságát megnyerjék. A szegedi egyesület megbízott, hogy egy ott létesítendő menházesszméjé megvalósítsa. A vasárnapi munkaszünet sikeres kereszttüveléhez a kormány támogatását kéri ki a kongresszus. Kimondták azt is, hogy ezentul csak minden két évben fog az országos kongresszus megtartatni. — Végül megemlítettük, hogy Kassa és vidéke kereskedő főnökei e hó 8-án tartott értekezletükön elhatározták, hogy Magyarországon kereskedőit egy Budapesten tartandó kongresszusra hívják egybe. Már lépéseket is tettek e tárgyban. E kongresszus szeptember 8-án tartatnék meg.

Vilmos császár látogatása most már elhatározott tény. Az utiprogramm következőleg állapított meg: A császár e hó 13-án este utazik Kieibe. Itt egy napot fog tölteni s azután tengeren folytatja útját az orosz főváros felé. Szentpétervárra 18-án este érkezik meg. Az uralkodók első találkozója nyílt tengeren lesz s valószínűleg a czárt Giers külügyminiszter is kíséri fogja.

A császártalálkozásra vonatkozólag Pétervárról jelentik, hogy Oroszországban nem is gondolnak arra, hogy ennek következtében Oroszország politikájában lényeges változás állna be. Németországnak a hármass szövetség alapján Ausztria-Magyarországgal szemben kötelezettségei vannak, melyek alól nem vonhatja ki magát, viszont Oroszország feltétlenül ragaszkodik a Balkán-félszigetet illető követeléseihöz. E kérdésektől eltekintve, azt hiszik, hogy a találkozás elő fogja segíteni a béke megszilárdulását s lehetővé fogja tenni, hogy a függő kérdések megoldása könnyebben fog megtörténni.

Pétervári iránytadó politikai körökben az a hír van elterjedve, hogy Vilmos császár közvetlenül az ottani látogatás után uralkodónk látogatása végett Gasteinba s onnan az olasz király látogatására utazik.

A szerb királyi pár elválása képezi beszéd tárgyát mindenfelé. Milán szerb király neje, a ritka szépségű, duszagdag Nátália, tudvalevőleg orosz származású nő; orosz-vonzalma tehát természetes. A szép Nátália nem tudta felejtetni szülőföldjét s beleavatkozott a politikai dolgokba is, persze Oroszország javára. Milán ellenben, ki már rég belátta, hogy Oroszország Szerbiát csak orosz satrápiának nézi, Ausztria-Magyarországhoz huz, s országában az orosz befolyást minél szűkebb térre igyekszik szorítani. Ennek következtében viszály támadt az ifjú uralkodó-pár családi életében, s miután Milán király állítólag még feltételességre is adott alkalmat, a házi béke végkép felbomlott a belgrádi királyi palotában. Milán, ki tovább nem akarta tűrni nejét Szerbiában, elküldte a szép Nátáliát a kis trónörökösrel együtt Németországba s megtette a lépéseket az elválás iránt. Most azonban a kis herceget vissza akarja vinni Szerbiába, hogy ott nemzeti nevelésben részesítse, Nátáliát azonban kijelentette, hogy ő nem akar válni, fiát pedig magánál tartja. Az ügy jelenlegi állásáról oly ellentmondók a hírek, hogy bajos a valóságot megadni. Egy legújabb verzió szerint a nisi püspök s a zsinat kivitte, hogy Milán visszavonta a végleges elválás iránti kérelmét s megelégszik az ágy- és asztaltól való elválással is, megengedvén, hogy a királyné jogai állandóan biztosítottassanak s a trónörökös egyelőre a királyné felügyelete alatt maradjon.

T a n ü g y .

Báró Apor Gábor alispánnak Háromszékmegye közgazgatási állapotáról szóló, nagy gondnal összeállított jelentéséből a következő érdekes tanügyi adatokat vesszük át:

Háromszékvármegye területén volt az 1886/7. tanévben ev. ref. közép-tanoda 1, róm. kath. közép-tanoda 1, állami elemi iskola 5, áll. segélyezett polg. fiúiskola 1, áll. segélyezett polg. leányiskola 1, felsőnépiskola 2, községi elemi iskola 60, róm. kath. elemi isk. 30, gör. kath. elemi isk. 1, gör. kel. elemi isk. 23, ev. ref. elemi isk. 25, unitárius elemi isk. 3, egyesületi elemi isk. 2, kisközdő isk. 4, iparostanonoz iskola 3.

Tankötelesek gyermeke iskolába járt: Tankötelesek száma: 20972. Ebből fiú 10508, leány 10464. Iskolába nem járt fiú 2858, leány 3665, összesen 6523. Iskolába járt fiú 7719, leány 6730, összesen 20972. Elemi isk. mindennapi tanfolyamába: fiú 6045, leány 5482. Elemi iskola ismétlő tanfolyamába: fiú 1002, leány 1084. Felső népiskolába: fiú 67. Polgári iskolába: fiú 137, leány 70. Közép-tanodába: fiú 192. Magánintézeti elemi iskolába: leány 94. Iparostanonoz iskolába: fiú 276. Összesen 14 ezer 449.

— Kedves unokám, fiam! Nagyon sajnálom, de nagy és sok panasz merült fel az istenek előtt ellened. Jer hamar, hozd elő mentségeidet röviden, a mit felhozatsz, mert a lakoma vár ráuk.

— Semmit, fájdalom, semmit se tudok mentségemül és nem is azért jövök, hogy üres szónoklati fogással magamnak az ítéletet szelidítsam, mert nagyon is igaz, miket a vádlók ellenem felhoznak; és ha hazudni akarnék nektek, nem szembe szöknék-e velem az igazság vádjá a ti szemeitekből, oh istenek! Igen, bevallom, nem tagadom, hogy a legrosszabb, mit Ovidius ti ellenetek, elletünk költött, nem rosszabb annál, a mit elkövetünk én és udvaroncain. Ki előtt ismeretlen az, hogy Lédának hattüyleányát Pelopsnak szép honából mi raboltuk el? Mi követtük el azt is, hogy Skamandernél a testvérhősök egymás ellen küzdve, a szép Iliont tüztengerbe fulaszták Hele-naért. Mi hordottuk Didónak máglyájához a fát, a hol fejedelmek polgári módon tépték hajukat és hol egy hódító átdöszött éj után a legszebb királyi várost, Karthagót, második Trójává tevő, romjaiba temetve, azért, hogy Thaistól egy csókot nyerjen. Egy szóval valahol csak gonoszság vitétik végbe, legyetek meggyőződve, hogy ott mi is jelen vagyunk. Nem általunk vált-e valaki hatyruvá és bármivé, a mire vagyott? Hej nagyatyus! és vajjon a szerelem jutalmáért nem lesz-e a bölcs is bolondossá naponkint? Mire való panasz, kihallgatás? Itt állok, istenek, és bevallom, mivel vádoltam, sőt még többet is. Megérdemlem-e még, hogy makacsnak, dacosnak nevezetek? Azonban, miként Pallas asszony bölcsen megjegyzé, a bűnt méltán követi a büntetés. Ő, a bölcs, engem száműzve ohajt látni. Jól van tehát, teljesüljön az ő akarata. Én magam száműzöm maga-

Az iskolába járók vallásfelekezet szerint: róm. kath. 4715, gör. kath. 141, gör. keleti 2034, ev. ref. 6768, ágostai 31, unitárius 672, Mózes-hitű 88, összesen 14449.

Az iskolák évi jövedelme az 1886—7. tanévben volt: ingatlanok után 1266 frt, tőkepénz kamatjából 7827 frt, tandíjból 4349 frt, állami segélyből 58640 frt, községi segélyből 20933 frt, egyházi segélyből 20128 frt, vegyes forrásokból 4789 frt, összesen 117952 frt.

Kiadás volt: Tanítók fizetése 124769 frt, fűtés, tisztogatás 10923 frt, taneszközökre 1759 frt, szegény tanulók segélyezésére 5084 frt, építkezésre 1049 frt, vegyes kisebb szükségletekre 800 frt. Összesen 144384 frt.

Egyházi élet.

Kézdi-Vásárhely, 1888. júl. 8.*

A kézdi ref. egyházmegye folyó évi július 4-én tartotta meg évi közgyűlését Kézdi-Vásárhelytől a tanácsház nagyertermében.

A közgyűlést isteni tisztelet előzte meg az ev. ref. templomban, hol Kiss József dálnoki új lelkész tartott egy csinosan kidolgozott alkalmi beszédet a protestáns vallásról.

A kezdet méltó lévén az egyházi élet méltóságához, igen sok hallgatást vont magával a közgyűlés termébe. Ha tartatott is Kézdi-Vásárhelytől ily ülés, de arról a közönségnek tudomása nem volt s így soha semmi érdeklődést nem tanúsítottak iránta.

Zoltáni Elek esperes ur részben az ő, részben az új kor embere lévén, a vallásos hit terjesztését, erősítését — úgy látszik — mindazon eszközökkel munkálja, melyek részint a múltból jónak és helyeseknek bizonyultak, részint a jelenben szükségeknek és célravezetőeknek látszanak.

A szép számmal egybegyűlt közönséget, melyből csakis a főgondnokok és ref. tanítók maradtak el, esperes ur melegen üdvözölve, a gyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

Bodor Géza alcsernátóni ev. ref. pap mint egyházmegyei jegyző felolvasta a múlt gyűlés jegyzőkönyvét és nagy szakértelemmel szerkesztett jegyzőkönyvét.

Ezután Zoltáni Elek esperes ur terjesztette elő nagy gondnal meggyőződéssel párosult részletes és csinos jelentését, mely úgy általánosságban mint részleteiben feltűntette minden egyházközség szellemi és anyagi állapotát s az egyes helyeken tett intézkedéseket.

Nagyon is megérdemelnék mindazon egyházközségek, melyek a presbyterium hanyagsága folytán hanyatlani kezdek, hogy itt a nyilvánosság terén méltó büntetésüket elvegyék. Ezáltal elhallgatom, hanem a jövőben minden alkalmat megragadok arra, hogy az oly vezérferfiakat, kik egyházunknak nem javára és elhaladására vannak, leleplezzem. Maradjunk 10-én vagy 100-an, de a ki az egyház kebelében él, legyen az Krisztus anyaszentegyházának ne csak színből, hanem szívből buzgó munkatársa és hű sáfárja.

Bodor Géza jegyző ur kimerítő jelentése után több fontos tárgy intéztetett el, melyeknek közlését lapunk szűk tere nem engedi meg.

Végül csak azon ohajomnak adok kifejezést, hogy a t. esperes ur ezután is fontos állásának tudatában ne az elbizakodottság hangján, hanem mint az egyházmegye első tisztviselő szolgálja, a Krisztusi szeretet hangján szóljon hűve és alattvalóhoz, mert meg vagyunk írva: „A ki ti közületek első akar lenni, legyen utolsó.”

Az egyházmegye új életéhez szívből gratulálunk s kívánjuk, hogy a sok feladat, mely az új tisztviselőkre vár, legyen nekik könnyű és győnyörűsége teher. XX.

Kovácsna, 1888. július 6.

Az orbai ev. ref. egyházmegyei tanács közelebbi háromszor tartott gyűlést Kovácsnán a fontos és terminusos ügyek elintézése végett.

Nagys. Donáth József, közszeretben álló gondnokunk, mindenik tanácsülésben részt vett.

A tanácskozás főbb tárgyait képezték:

a) A zabolai özvegy papné 250 frtnyi kegyjavadalmazási ügyének végleges elintézése tudomásul vétetett.

b) A körösi egyházközségnek néhai Zsidó József ajándéklevele alapján közelebbi egy épületet telek birtokába és tulajdonába jutván, a presbyterium ezen telket eladni határozta és nyilvános uton elárvereztette. Az ügy felebbezés tárgya lett és az egyházmegyei tanács az árverezést minden következményeivel megsemmisítette. Egyik főindok a megsemmisítésre az volt, hogy az 1885. évi rendkívüli zsinati közgyűlés jegyzőkönyve 65. §. 3. pontja szerint nem a presbyteriumok, hanem az egyházközségek közgyűlései hivatják „tulajdon”-szerzés és elidegenítés fölött határozni felsőbb engedély előleges megszerzésével.

c) Az 1887. évről szóló directori számadások szerint a közpénztár állása a kiadások levonásával 264 frt 13 kr tesz, melyből kötvények szerint 230 frt gyűmölcsözőleg van elhelyezve és 34 frt 13 kr mint készpénz szerepel. A viaticum 500 frt tőkepénzből áll. A kötlevelek nem mindenike felülvén meg a törvény követelményeinek, azok kiegészítése meghatározatott.

A könyvtár-alapot Vékás Lajos barátosi lelkész kezelte; az ő előterjesztése szerint takarékpénztárban el van helyezve 52 frt 40 kr tőkepénz a bemutatott betéti könyv igazolása szerint fél év óta, ezenkívül 80 frt tőke és ennek mult évi 6 frt 40 kr kamatja még magán-elhelyezés alatt van, minnek felhajtása iránt már a közgyűlés intézkedett volt.

Köztetszéssel fogadtatott Vékás lelkész urnak azon nyilatkozata, hogy ő ezen alapot hajlandó addig kezelni, míg a magánkézen levő összegeket is takarékpénztári kezelés alá helyezi.

d) A pávai ekkleziának az özvegy papnéval kötött kiegyezését, mely szerint 200 frt készpénz-fizetésért és 2 drb ingatlannak ideai termésért kegyuri jogairól lemondott, a gyűlés elfogadhatónak találta.

e) Az egyházközségek által az egyházi tisztviselők fizetéseiről beterjesztett részletes kimutatások számbavették és azok alapján a gabonarák tiz évi átlagának szem előtt tartásával következő állapították meg a tisztviselők fizetéseit:

1. Kovácsnai papi fizetés 1205 frt 52 kr, segéd-papi fizetés 314 frt 98 kr, mesteri fizetés 314 frt 53 kr.

2. Pávai papi fizetés 452 frt 19 kr, mesteri fizetés 228 frt 52 kr.

3. Zabolai papi fizetés 871 frt 31 kr, mesteri fizetés 460 frt 86 kr.

4. Tamásfalvi levíti fizetés 475 frt 97 kr.

5. Szörcei papi fizetés 513 frt 53 kr, mesteri fizetés 213 frt 99 kr.

6. Teleki papi fizetés 555 frt 58 kr, mesteri fizetés 265 frt 84 kr.

7. Czofalvi papi fizetés 431 frt 21 kr, mesteri fizetés 98 frt 21 kr.

8. Barátosi papi fizetés 809 frt 86 kr, mesteri fizetés 407 frt 90 kr.

9. Pákei papi fizetés 388 frt 62 kr, mesteri fizetés 193 frt 70 kr.

10. Körösi papi fizetés 466 frt 93 kr, mesteri fizetés 228 frt 63 kr.

11. Papolcei papi fizetés 701 frt 48 kr, mesteri fizetés 350 frt 53 kr.

12. Zágoni papi fizetés 1189 frt 54 kr, mesteri fizetés 501 frt 83 kr.

f) A pávai egyházközség határozata, mely szerint a papi kepeknek 500 frttal leendő megváltása és annak módzata kimondatott, elfogadtatván, megerősítés végett a nmlgn áll. igazgatótanácsához fölterjesztetni határozatott.

g) Az áll. ig. tanácsnak ideai 188. számú leirata folytán az egyházközségeknek jövőre miként leendő fentartásuk céljából az előre beszerzett adatok alapján az alábbi osztályozás és javaslat állapított meg:

Kovácsna 1205 főt 52 kr, Zágón 1189 frt 54 kr, Zabolai 871 frt 31 kr és Barátos 809 frt 86 kr papi fizetéssel mint I-ső osztályú ekkleziák jövőre is fentartatónak véleményeztettek;

Papolcz 701 frt 48 kr papi fizetéssel II. osztályúnak soroztatván, szintén fentartandónak véleményeztetett;

a más egyházközségek: Szörce, Körös, Czofalva, Páke, Páva és Telek, a beterjesztett jegyzőkönyvek szerint kötelezték magukat, mikép azon esetre, hogy ha a leiratban ígért évenkénti 100—100 frt segélyösszeg megadatik: akkor az önállóság fentartásához még megkívántó pénzüsszeget hiány nélkül kieszikölés s közpénztárba is befizetendik 32 évig a kívánt 30—30 frtot.

A tanácsülés ily értelemben a III. osztályban ezen ekkleziákat is fentartandónak véleményezte.

h) Következett a kiegészítésre visszaadott számadások előterjesztése; ezek, mint helyesen kiegészítettek, sanctionáltattak. Cs.

Egyleti ügyek.

Zágón, 1888. július 5.

A tekintetes szerkesztő urat tisztelettel kérem, sziveskedjék becses lapjában a zágoni önkéntes tűzoltó-egylet ügyében egy kis helyet adni.

A vezetésem alatt álló egylet 1877-ben megkezdett működése alatt a viszonyok kényszerűségénél fogva elhatározta egy épület létesítését, melylyela következő három czélt akarta elérni: a tűz gyors jelezhetését, a szerek biztos helyen való eltarthatását és tanulás céljából egy alkalmas szoba berendezhetését. Az épület létesítése érdekében már 1884. óta minden követ megmozgattam; azon év nov. hava 30-án tartott gyűlés által megbízatván, tisztársaimmal a gyűjtést megkezdtem s a falut házról házra bejártuk. Minden gazda és szegény ember munka- és anyag-

segélyt ajánlott s azt részben meg is adták a kő, fővény és faanyag összegyűjtésében s pénzt is igen szép összegben. Pénz-segélyben részesült az egylet nemcsak Zágónból, hanem Angyalos, Barátos, Bukarest, Bodzaforduló, Budapest, K.-Fehérvár, Kézdi-Vásárhely, Kis-Borosnyó, Kolozsvár, Kovászna, Köröspatak, Krászna, Léczfalva, Maros-Vásárhely, Nagy-Borosnyó, Nagy-Enyed, Papolcz, Sepsi-Szentgyörgy, Szita-Bodza, Várhegy, Zabolai községek és városokból is. A már befedve lévő épületre fordított elkerülhetlen pénzkidadások összege az 1884. ávtől a mai napig 1007 frt 20 kr; ehhez számítva az ideai július 1-én tartott gyűlésen kiutalványozott 7 frt 90 kr, valamint az e hó 1-től 7-éig kiutalványozandó 58 frt 90 krt és a vállalkozónak járó 109 frtot: a 20 méter hosszú és 8 méter széles háromszakaszú köépület a fedélzettel és örtonnyal együtt eddigéig 1183 frtba került. A költségvetés 3415 frtra van téve. A költségvetés szerint 1885 frtra előirányzott munka elő van állítva, tehát 682 frt kiadás van megtakarítva, mi az anyagok ingyenes előállításából származik. Még hátra van 1550 frtra előirányzott munka. Erős a reményünk, hogy a kik tehetik, jövőre is segítségünkre lesznek. Ez ki fog huzni a sárból. Hisz az iparosok ép oly jó indulattal ajánlották fel segélyüket, mint a gazdemberek. A kovásmesterek az épülethez megkívántó vasalást ingyen, a legnagyobb készséggel, sőt a leggyorsabban, minden munkájukat elhagyva, sürgősen végezték. Bátrán remélhetem tehát, hogy szép összeget fogunk megkimélni az épület felszerelésénél is.

A munkának még csak felét végeztük el s a felmerülő szükségletekhez bizonyára kapunk még több helyről segélyt. Az áldozatkész segélyzők becses neveit tehát csak később fogom felsorolni. Addig is vagyok és maradok úgy a tek. szerkesztő urnak, mint a nagyérdemű közönségnek lekötelezett tisztelője:

Lázár Benedek,

ö. t. elnök, főparancsnok.

Kovácsna, 1888. július 6.

A kovácsnai fiatal önkéntes tűzoltó-egylet már is szép bizonyítványait mutatta be életrevalóságának a nagy közönség előtt.

A gyakorlatok vasárnapokon templomozás előtt a piacon tartatnak.

Deák Domokos megjelenése a gyakorlat színterén mindannyiszor buzditólag hat a működő tagokra.

Június 28-án éjjel után 2 óraker a piac-szeren tűz támadt, s csak a tűzoltó-egyletnek köszönhető, hogy a veszély tovább nem terjedt. Mint-hogy a fő- és alparancsnokok épen ekkor nem voltak itthon, a vezényletet Sylvester Károly segédtsízt vette át, ki nagy bravurt aratott a tűzoltás körül. Nagyon természetes, hogy az érdem- és dicsőségéből az osztályparancsnokokat is nagy rész illeti.

Július 1-én a Sigmondok kertjében kosaras májálisi rendeztetett, melyen a helybeli értelmiség és a lakosságnak minden rétege képviselve volt; a tánczos kirándulás 40 frtot jövedelmezett az egyletnek. Cs.

V i d é k.

Kovácsna, 1888. július 6.

(A kovácsnai tűzkárosultakért.)

A „Székelyföld” 34-ik számában közölt könyro-adományokon kívül közelebbi az alábbi adakozások tétettek a tűzkárosultak, illetve az elhamvadt gyászkoai alapja gyarapítására:

Nagys. Donáth József nyug. kir. törvényszéki elnök ur 10, azaz tiz hectoliter rozso adományozott. A nemesleltű elnök ur többször adta jelét áldozatkészségének; jötekonnyabb czélra alig hiszem, hogy áldozott volna, mint most. Az Egura nyujtsa hoszura Nagys. Donáth József ur hasznos életét, uri családjának, egyházi és polgári életünknek diszére és felvirágoztatására.

Komolló község igen tisztelt előjárósága gyűjtés útján beszerzett 180 liter rozso és 1 frt 10 kr készpénzt. Ezen adomány a derék előjáróságnak és a kegyes adakozónak százszerosan pótolatni fog Isten kegyelme által.

Kérjük a községk t. előjáróit, hogy a birtokok közt megkezdett gyűjtést mielőbb befejezni és az eredményt hozzáuk juttatni sziveskedjenek.

Csia György.

Különfélék.

— Esküvő. Potsa Bertalan, Hatolykai Potsa József háromszékmegei főispánnak közszeretben álló fia, folyó hó 25-én tartja esküvőjét Alcsernátóni Damokos János háromszékmegei nagybirtokos kedves és szép leányával: Jankával. Áldás és boldogság kísérje az ifjú pár szép frigyét!

* Mult számunkra későn érkezett.

Szerk.

— **Iskolaszék lemondása.** Háromszékmegye tanfelügyelője és a helybeli iskolaszék között elvi differenciák merültek fel, s mivel a tanfelügyelő a közigazgatási bizottság júliushavi ülésén előterjesztett jelentésében, valamint az iskolaszéknek küldött átiratában sértő kifejezéseket használt, az iskolaszék lemondott s erről jelentést a közigazgatási bizottsághoz is megküldte. Sajnáljuk, hogy a kiváló hivatással és nemes önzérettel működött iskolaszék így lépésre kényszerített.

— **Damokos Sándor** hatolykai földbirtokos múlt vasárnap tartotta esküvőjét gelenczei Jancsó Mariska kisasszonnyal. Szerencsét kívánunk e házassághoz.

— **Szotyori Károly kézdívásárhelyi fodrász** — kinek öngyilkossági kísérletét múlt számunkban jeleztük volt — egy nyilatkozatot küldött be, melyben kijelenti, hogy teljesen akaratlanul, véletlenül lőtte meg magát. Sebéből már kigyógyult s üzletét ismét átvette s ajánlja magát továbbra is a közönség szíves pártfogásába. — Készségesen tért átvett a nyilatkozatnak s örömrökre szolgál, hogy a véletlen eset így kedvezően ért véget.

— **Bocskor Béla** tehetséges ifjú ügyvéd irodáját Csik-Szeredában (Szultán-ház, a posta-épület mellett) megnyitotta. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Czukurárulással vagy cukor felhasználásával foglalkozó iparosokat érdeklő rendeletet** adott ki a m. kir. pénzügyminiszterium az 1888. évi XXIII. t. cz. 27. §-a értelmében. E szerint felhívhatunk mindazok, a kik cukorkereskedéssel, cukor-szállítással vagy elárusítással foglalkoznak, valamint a kávések, kávémérők, cukrászok, cukorka-gyárosok, csokoládé-gyárosok, likör-gyárosok, pezsgőbor-gyárosok és mindazok, kik borok édesítésével foglalkoznak és ez üzletüket 1888. évi augusztus hó 1-én tul is folytatni, illetőleg megkezdeni akarják, hogy ebbeli szándékukat ez évi július hó 15-ik napjáig azon pénzügyigazgatásnál, a melynek kerületében üzletük van, bélyegmentes beadványban egyttal az üzlet, illetőleg vállalat czégének megnevezése mellett azt a községet (várost), utczát és házszámot, hol ezen üzletük létezik, illetőleg létezni fog, jelentsek be. E bejelentéssel egyidejűleg azok a személyek, kik cukor-kereskedést üznek, de ezzel egyesítve sem kicsinyben való árulást, sem oly ipart nem folytatnak, a melynél cukor felhasználatik, előterjeszthetik azt a kérelmet is, hogy részükre arra nézve adassék meg az engedély, hogy minden cukor-küldeményből, mely hozzájuk érkezik, a hivatalos zárjegyekkel ellátott göngyöknök egy részre felbontassék, a végből, hogy az illető cukor-termelvények minőségéről meggyőződhesse. Ezen bejelentés elmulasztása a cukoradóról szóló 1888. évi XXIII. t. cz. 49. §-a értelmében 2 frttól 200 frtig terjedhető pénzbüntetés alá esik.

— **Udvarhelymegye törvényhatósági bizottsága** közelebből Daniel Gábor főispán elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlésnek két tárgya volt. Az egyik: az egyházi építési, a másik: az első székely vasutnak továbbépítése Csikmegye határszéleig. Mivel a régi egyházak kényszerűen éltek, az akkori igényeknek megfelelőleg épült, teljes restaurálása igen sokba kerülne s még sem lenne a mai kor igényeinek megfelelő, a közgyűlés elvileg elfogadta az állandó választmány azon javaslatát, hogy új egyházat építtessék s a főispán elnöke alatt építő bizottságot küldött ki. A közgyűlés második tárgyat Csikmegye átirata képezte, melyben a megye közönségét értesíti, hogy Csikmegye törvényhatósága ifj. Daniel Gábor és Ugron Gábor engedmenyesek tervét a székelyföldi vasúthálózatra vonatkozólag még a múlt évben elfogadta annak megvalósítására kész, ha az első székely vicinális vasut a megye határszéleig kiépíttetik s a csatlakozás biztosíttatik. Hasonló átiratot intézett Csikmegye Háromszékmegye közönségéhez is. A közgyűlés az állandó választmány javaslata értelmében, határozatilag kimondta, hogy a megye az első székely vasut kiépítésére a töle telhető áldozatot immár meghozta s több terhet magára venni nem képes, de készségesen belegyeznek, mint legnagyobb részvényes, hogy a részvénytársaság keressen és találjon módot a tovább építésre s annak idejében mutassa ki Csikmegyének a tovább építésre szükséges tökélet, mondja ki a csatlakozást; a törvényhatóság a részvénytársaságot erkölcsileg támogatni fogja s Csikmegyéről átiratban értesíteni elhatározza.

— **A hagyatéki ügyekben** követendő eljárásra nézve a belügyminiszter, konkrét esetek felmerültével, két fontos intézkedést tett. Az egyik intézkedés vonatkozik azokra az esetekre, a midőn a hagyatéki ingatlanok az örökösödési eljárás tartama alatt eladatnak és a mikor igen gyakran előfordul az eset, hogy a hagyaték tárgyalását és beszavatozását egy kir. bíróságok, mint a gyámhatóságok hatáskörükhez nem tartozóknak nyilvánítták. Ebben a tekintetben a belügyminiszter a következő határozatot hozta: Az 1877. XX. t. cz. 254. §-ának második bekezdése a gyámhatóság és a hagyatéki bíróság hatósági körének meg-

állapításánál elvászto vonalul azon körülményt jelöli meg, hogy tartozik-e a hagyatékhoz ingatlan vagy telekkönyvileg bejegyzett jog, avagy pedig nem. — E részben a törvény nem állapít meg különbséget arra nézve, hogy az örökösödési eljárás folyamán az ingatlan vagy telekkönyvileg bejegyzett jog eladatik és így vételárban, vagy el nem adatik, és így természetben képezi az átadás tárgyát. Minthogy pedig a hagyatékot azon vagyon képezi, a mely az öröklés megnyitakor, az örökös halálakor létezett és mint ilyen leltárlag megállapítottak: mindazon esetekben, melyekben az öröklés megnyitakor a hagyatékhoz ingatlan vagyon vagy telekkönyvileg bejegyzett jog tartozott, habár az örökösnek tárgya az örökösödési eljárás folyama alatt eladott is, a további eljárás, illetőleg a hagyaték átadása, a kir. bíróság hatásköréhez tartozik. A másik miniszteri intézkedés vonatkozik az örökösödési tárgyalások alkalmával, a hagyaték átvevői által, az egyes örökösök követeléseiről kiállítandó adós-levelek bélyegzésére. Erre nézve a miniszteri határozat azt mondja, hogy a hatósági jóváhagyástól függő irásbeli szerződéseknél nem az okirat kiállításának napja, hanem a jóváhagyás kelte vétetik amaz időpontnak, melyben a kincstár joga az illetékre beáll s ennélfogva nincs akadálya annak, hogy az adós-levelek a hagyaték átvevői által bélyegtelenül állíttassanak ki és a szabályszerű fokozatu bélyegilleték az árvaszéknel a jóváhagyás megadása alkalmával akkép rovassek le, hogy a fokozatos bélyegilleték összegének megfelelő bélyegjegyek a helybenhagyási záradékkal keresztül irassanak.

— **A brassói ág. h. evang. magyar esperesség** a napokban rendkívüli közgyűlést tartott, a melynek két főtárgyat a püspöki látogatás és az apáczai ev. lelkész Mihályi Károly fegyelmi ügye képezte. A közgyűlés mindkét ügyet illetőleg helyeslő tudomással vette az elnökség által követett eljárást. Majd bejelentette a főesperes, hogy Mihályi Károly felfüggesztett apáczai lelkész „Székely kitélepités” czim alatt gyálazó rőpiratot irt az esperességgel ellen, a melyre a főesperes a valódi tényállás előadásával „Apáczai tévelygés” czimú rőpiratban válaszolt, a mely közkezen forgog. Ezen ügynél Fejér Gyula figyelmeztette a közgyűlést, hogy Kócs Ferencz tanfelügyelő az „Apáczai tévelygés” czimú rőpirat reá vonatkozó állításait valótlanságoknak nyilváníttotta. A „Brassó” czimú lap 55-ik számában. A közgyűlés egyhanglag kimondta, hogy az „Apáczai tévelygés” cz. rőpirat tartalmát, minthogy abban köztudomásu tények foglaltatnak, minden egyes részletében teljesen magáévá teszi. Végül még Masznyik Gyula az iránt interpellálta a főesperest, hogy igaz-e azon hír, melyet a „Brassó” szerkesztője Sztörényi József terjeszt, t. i. hogy a főesperes, Rombauer Emil és Skita Mihály becsületszavukra ígérték a kultur-egylet részéről itt járt bizottságnak, miszerint az apáczai lelkész fegyelmi ügye békés uton fog elintéztetni. A főesperes erre kijelentette, hogy nála semmiféle bizottság nem járt, hanem az erdélyrészi magyar kultur-egylet alelnöke Bartha Miklós igen is felkereste őt s ekkor érintkezett Rombauer Emil és Skita Mihály urakkal is; de a Mihályi K. apáczai lelkész fegyelmi ügyében követendő eljárást illetőleg a nevezettek közül senki részéről sem tétetett kötelező ígért semmiféle alakban sem. A közgyűlés e választ tudomásul vette.

— **Hangok az Océánon át.** Edison a múlt héten küldte meg londoni megbizottjainak, Gourand amerikai ezredesnek, új fonografja legelső lemezeit. Ez a találmány csoda. Össze sem lehet hasonlítani a tíz év előtt felbukkant fonografra, a mely voltaképen csak tudományos játékszer volt és alig hallható nyirkorgásképen adta vissza a tölcserében felfogott hangokat. Az új fonograf organuma tökéletes beszéd, ének, zene, tisztán érthető, erős hangok. A Londonba küldött lemezek elsőjén maga Edison mondja el új találmánya dicséretét s bár a lemez tíz napig volt az Océánon és háromezer tengeri mértföldet utazott, a genialis feltaláló akár csak mellettünk szólana, két lépés távolból. Egy más fonogramm zongoradarab, a melyet valahol a Broadwayin kalimpáltak le, a harmadik harsogó szavalt: az új fonografot magasztaló óda, a negyedik pedig csecesmósírás: egy kis világpolgáré, a ki ép a szobában volt, mikor a lemezeket Európa felé indították. Edison új fonografja nem is említhető egy sorban a régi primitív eszközökkel. A találmány javítása főleg abból áll, hogy a hanghullámokat többé nem önpapirosos hengerre, hanem egy kemény viaszkból készült karikára írja a tí. Akkor karikára, mint egy asztalkendő-gyűrű, ezer, ezerkétszáz sófér. Ha a karika kiszolgált, le lehet róla vakarni a fonogrammot és újra használni. A viasz teljes épségében adja vissza a hangokat, a régi fonograf erőzes zizegése nélkül. A régi óra helyett kis elektromos motor forgatja a masinát, a mely nem nagyobb egy kis kézi varró gépnél. Az így módosított fonograf használatálatlanul. Új aera keletkezik vele az emberek közlekedés-módjában. A telegraf és telefon mel-

lett foglal helyet; a szó nem röppen el többé, maradandó lesz, mint az írás. Jöendő századok fogják hallani nagy emberek, költők, művészek szavát. Orátorok, színjátékosok, énekesek muló dicsősége halhatatlanná lesz e kis viaszkgyűrűvel. A jelenben pedig kiszámíthatatlan, mi minden téren kínál hasznof Edison e genialis találmánya.

— **Kimutatás a székelyudvarhelyi ev. ref. kollegium kórháza javára begyűlt adományokról.** (Harmadik közlemény.) Székely János ref. pap gyűjtő-ívén Kézdi-Vásárhelytt: Török Bálint 50 kr, Nagy József 20 kr, Balogh Gyula 40 kr, Kézdi-Vásárhelyi kisegítő takarékpénztár részvénytársaság 2 frt, Kovács Károly, Kupán József, Balogh János 40–40 kr, Kézdi-Vásárhely város pénztára 1 frt, Szöcs József polgármester 40 kr, Kézdivásárhelyi takarékpénztár 2 frt, N. N. 20 kr, Nagy Dénes sörgyáros 40 kr, Nagy Ezekias 20 kr, Szabó Gyula 40 kr, Barabás Mihály 20 kr, Magyarósi Pál 30 kr, N. N. D. L. 20 kr, Hankó Iván 20 kr, P. G. 40 kr, Barabás Károly 20 kr, Dr. Szacsay Gyula 40 kr, Kleinman József 50 kr, Mihály Adám 20 kr, Jancsó Károly 20 kr, Dr. Sinkovics Aurél 50 kr, Kovács Ferencz gyógyszerész 20 kr, öz. Csizsár Pálné 20 kr, Benkő Sándor 1 frt, id. Tóth József szeszgyáros 40 kr, ifj. Kovács István 20 kr, Dézsi Bálint 20 kr, Kovács József 20 kr, ifj. Dávid István 30 kr, Szabó Mózesné 40 kr, Nagy Ferenczné 40 kr, ifj. Tóth István 1 frt, Csiky Józsefné 40 kr, Szöcs Bálint 20 kr, Dr. Pethő József 40 kr, Névtelen 20 kr, Ahlntz György százados 20 kr, Szentiványi Kázmér főhadnagy 1 frt, id. Jancsó Mózes főgondnok 20 kr, Nagy Lajos szeszgyáros 40 kr, Jancsó Gyula 10 kr, Nagy Károly 20 kr. Együtt 20 frt. — Nagy József ev. ref. pap gyűjtő-ívén Hévízen: Gr. Haller János 15 frt, Mózes Jakab és Károly 2 frt, Jancsó József Több hévízi lakos adománya 3 frt 60 kr. Együtt 21 frt. — Péter Elek ev. ref. pap gyűjtő-ívén Kismődön: Péter Elek 50 kr, Kelemen Pál 20 kr, ifj. Antal István 10 kr, Az egyház község több tagja naturalában 50 kr. Együtt 1 frt 30 kr. — Az első és második közleményben kimutatott adomány-összeg: 249 frt 50 kr, e harmadik közlemény összege 42 frt 30 kr. Fő-összeg 291 frt 86 kr. — Fogadják a nemes szívi adakozók a nevelés ügyében tett áldozataikért iskolánk forró köszönetét. Egyttal tisztelettel felkérem a még künn levő gyűjtő ívek kézen tartóit, sziveskedjenek izeiket az igazgatóság részéről teendő beszámolás teljessége érdekében minél előbb beküldeni. Sz.-Udvarhely, 1888. június hó 26-án. Szakács Mózes, rendes tanár.

— **A fogak gondozása** és a szájtisztítása minden embernél oly életfeltételt képez, hogy hanyagság e tekintetben a legrosszabb következményeket szokta maga után vonni, mint azt a fogfájásban és egyéb fog- és szájbajokban szenvedők óriási számánál látjuk. A fogak és a szájtisztítására legjobbak Dr. Popp udvari fogorvos külön-féle szere (ezek közt a világhírű Anatherin-szájvíz), melyek már 40 év óta vannak kipróbálva és az egész művelt világon elterjedve. Kaphatók: Budapest Dr. Popp magyar-országi foraktárában (Révay-utca 8. szám), hová a levelel megrendelések intézendők, valamint Kézdi-Vásárhelyt Kovács Ferencz gyógyszerész, Fejér Lukács fia és Wertán testvérek kereskedő uraknál.

177-ik közlemény

a háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet javára Gelencze község lakosai által tett szives adakozásokról.

Bartis Sándor 2 liter árpa, Ábrahám István 1 drb tojás, Bíró Gábor 1 liter rozs, Tamás Kozma 1 liter árpa, Pali István 1 liter fuszulyka, Márkos Dénes 1 liter árpa, Gábor Gyárfás 2 kr, Márkos Gyárfás 1 liter rozs, Jónas Ferencz 1 liter rozs, Ábrahám János 1 drb tojás, Luka Gyárfás 1 liter fuszulyka, Márkos Boldizsár 1 liter árpa, Márkos István 1 liter rozs, Tarcis Ferencz 2 kr, Nagy Károly 2 liter rozs, Tamás István 8 cső törökbuza, Szakács Ignác 1 liter fuszulyka, Szakács Ferencz 1 liter rozs, Timár Imre 1 drb tojás, Hajdu György 4 kr, Kanyó Albert 10 kr, Fodor János 1 liter rozs s 2 tojás, Hegyeli Antal 1 kr és 1 liter rozs, Veres Ferencz 2 drb tojás, Lukács Gáspár 1 drb tojás, Lukács János 1 liter árpa, Ráduly Miklós 1 liter rozs, Mécsáros Mihályné 1 liter rozs, Bíró Ferencz 1 liter árpa, Kocsis János 2 drb tojás, Fábian Imre 1 liter rozs, Fejér József 1 drb tojás és 1 koszorú hagyma, Fejér Gábor 1 liter fuszulyka, Fábian Istváné 1 liter rozs, Barti Domokos 1 koszorú hagyma, Kerekes Miklós 1 drb tojás, Tamás Gyárfás 1 liter árpa, Nagy György 1 liter árpa, Oláh József 1 liter rozs, Oláh János 1 liter fuszulyka, Fejér Ignác 1 liter árpa, Lukács Pál 1 liter rozs, Lukács András 1 liter rozs. (Folytatása következik.)

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János.

~~~~~

Egy 4–6 gymnasiális osztályt végzett tanuló gyakornokul felvétetik Jancsó Géza gyógyszerészhez Kézdi-Vásárhelyt.

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.